

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Det är ärligt talet ett stort projekt och du ska vara målare, snickare och murare. En bra plan underlättar.

TIDSÅTGÅNG:

5 veckor (och ofta längre tid) för hela projektet.

PRISBILD:

Drygt 80 000 kr varav nya skåp och bänkskivor gick på cirka 70 000 kr.

Slå ihop köket med ett rum

Den gamla villan förvandlades till en modern bostad med en naturlig mötesplats för hela familjen, när väggen mellan köket och ett rum revs ner.

Villan byggdes i början på 70-talet innan det blev modernt med allrum. Då var det i stället naturligt med en vägg mellan köket och matplatsen, så att den som lagade maten kunde göra det i fred – och utan att störa resten av familjen.

Den tiden är passé och i dag har vi andra önskemål, så här är historien om hur en ung familj tar bort väggen och skapar en naturlig mötesplats för hela familjen i den nya allrummet där man kan äta, läsa läxor, spela spel, gå ut på nätet och ha det trevligt med gäster.

När en fackman har konstaterat att

väggen inte är bärande eller stabiliserande kan den rivas ner, men innan verktygen tas fram ska arbetsplanen vara klar. Ju fler detaljer och problem som kan gås igenom i förväg, desto lättare löper arbetet. Det är endast då som det är lätt att ha koll på allt material, att hantverkarna kommer när de ska och att arbetet skrider framåt i rätt takt.

En halv vägg delar rummet

En central fråga är hur köket kan avgränsas mot resten av rummet för att få det att fungera optimalt även om allrummet är fullt av folk. Familjen beslutar sig för

att låta en rad köksskåp med olika höjder dela upp rummet. Baksidorna vänds mot allrummet, där en halv vägg av lättbetong muras upp och i den läggs kablar till eluttag. Men man har ändå kontakt mellan köket och allrummet.

Vi följer en del av arbetet för att inspirera andra som frestas att göra något liknande. Men det är ett stort arbete och vi visar inte allt. Vi hoppar över arbetet med gipstaket och hur väggarna reses. Och vi går inte in i detalj på det nya undergolvet och isolering av bjälklaget. Vi visar läggningen av laminatgolvet och monteringen av skåpen.

Gör det själv
och spara över **71.000:-**

Den gamla väggen är borta och köket är nu en del av allrummet och därmed en del av vardagen för familjen och dess gäster.

Planera arbetet dag för dag

Vid en ombyggnad som är så omfattande som denna måste du planera varje del av arbetet för att kunna vara klar när hantverkarna kommer.

Det väntar en hel del arbete om du bestämmer dig för att riva väggen mellan köket och ett rum för att skapa ett allrum. Arbetet är faktiskt så stort att vi inte kan visa allt i artikeln så vi nöjer oss med de stora dragen. Om arbetet ska fortlöpa smärtfritt är det nödvändigt att planera det relativt detaljerat med tider för de olika delmomenten. Det är faktiskt en förutsättning för att kunna avtala med rörmokare och elektriker om när de ska komma. Arbetet är planerat att ta fem veckor och vi har markerat de delar du kan läsa om med **gult**.

	V. 1	V. 2	V. 3	V. 4	V. 5
ELEKTRIKER					
RÖRMOKARE					
KÖKSSKÅP TAS BORT					
VÄGG RIVS NER					
GIPSSKIVOR SÄTTS I TAKET					
HALV VÄGG AV LÄTTBETONG					
UNDERGOLV BYGGS UPP					
GIPSSKIVOR PÅ VÄGGARNA					
SPACKLING OCH MÅLNING					
NYA KÖKSSKÅP					
LAMINATGOLV OCH SOCKLAR					

Ut med köksskåpen

Vi börjar med att ta bort alla gamla köks-skåp. De viktigaste redskapen är en kofot och en tung hammare, för vi har inte tänkt att återavända något och då gör det inget om skåpen går sönder.

En skruvdragare med bits som passar alla de gamla skruvarna och en tigersåg och en fogsvans är också bra att ha i beredskap, inte minst för att skilja rör, skruvar, beslag, kablar och annan metall från spänkskivorna.

Och innan rivningen börjar så har släpkärnan rullats fram till ytterdörren, så att det ska gå lätt att bli av med allt och sedan köra det till avfallshantering.

2 Bänkar och underskåp skruvas isär och bärs ut. Först skruvas alla beslag och skruvar bort för att bänkskivan ska kunna lyftas undan. Därefter fortsätter vi med de skruvar och spikar som håller ihop underskåpen och sockeln.

4 Foderlister och sockellister bryts loss med kofoten. På de väggar som ska bli stående lägger vi brädlappar bakom kofoten för det är ju onödigt att dra på sig extra arbete med reparationer.

1 Maskiner och skåp ska bort. Arbetet börjar med att kyl, frys, ugn etc tas bort och därefter är det skåpens tur. Här håller vi på att bryta bort en skåpsida. Överskåpen ska stöttas i framkant när de skruvas loss så att de inte landar på fötterna!

3 Sockeln bryts loss med kofot. När du ska lossa din sockel ska du vara uppmärksam på att den kan sitta fast på golvet på flera sätt – med beslag, klossar, skruvar, spikar etc.

När karmsidan har sågats av går det lätt att ta bort den.

5 Karmen ska tas bort från den vägg som ska rivas. Vi sågar snett igenom karmen och sedan är det en lätt match att bryta isär delarna i karmen och ta bort den. Och går det trögt tar vi kofoten till hjälp.

Skydda golvet med en skiva

Filt, plast och papp är utmärkta val om du vill skydda golvet när du målar. Men här är det tunga saker som ramlar på golvet. Lägg i stället en byggskiva av något slag på golvet. Den tål tuffa tag.

I stället för att slå på väggen med en slägga, som alltför lätt gräver sig in i den mjuka lättbetongen, bryter vi loss mindre bitar med en regel.

Väggen rivs

Nu blir det allvar. Det är dags att ta bort väggen mellan köket och matrummet så att vi kan skapa ett allrum.

Det är ett arbete som kan orsaka en hel del damm, så det lönar sig att tömma både kök och matrum och därefter täta från köket till andra rum.

Här består väggen av 60 cm lecablock. Det kunde också ha varit lättbetong. Väggar av leca och lättbetong är ofta armerade med armeringsjärn. Det är i varje fall vår vägg. De gör det svårare att riva väggen så vi måste kapa järnen innan blocken rivs ner.

1 Vi hugger ett vågrätt spår mitt på väggen för att kunna hitta de lodräta armeringsjärnen. Det går bra med yxa eller hammare och huggjärn. När vi har funnit skarvarna mellan blocken hittar vi också de långa armeringsjärnen.

2 De blottade armeringsjärnen kapas med vinkelslip, som har försetts med kapskiva för metall. Arbetet kräver att vi använder skyddsglasögon. Det går bra att använda bultsax, men då måste man först hugga bort mer av väggen.

3 Vi skär lodrätt uppåt med vinkelslipen i dörröppningen där en del av väggen ska bevaras. Därefter kan vi slå ner biten ovanför dörren. Andningsmasken gör att vi slipper få damm i munnen.

4 Blocken i väggen delas med vinkelslip som nu har försetts med en diamantkapskiva. Vi har stor nytta av att maskinen använder 230 mm skivor som går in en bit i blocken. Maskinen ska hållas stadigt med bägge händerna.

5 Med yxan hugger vi nu upp väggen där vi har kapat armeringsjärnen. På så sätt bildas en lång vågrät öppning.

WWW

Övriga uppgifter i samband med att slå ihop två rum kan du läsa om i artiklar som finns på vår webbplats. Läs t.ex. om hur du reser en gipsvägg, isolerar ytterväggar på insidan och monterar gipsskivor taket. Adressen är www.gds.se och för prenumaranter är det gratis.

MATERIAL

Det kan vara lång leveranstid på köksskåp, så vänta med att sätta gång arbetet tills du vet när skåpen kommer. Eller ännu hellre: vänta tills de har levererats.

6 Med en kraftig regel som murbräcka slås blocken loss undan för undan och bärs bort. Murbräcka är bättre än slägga på att lossa blocken för slägga har en tendens att krossa dem.

7 När väggen har tagits bort röjer vi upp och bär ut allt avfall. Lös puts knackas ner och sopas upp och det tunna klickgolvet tas av och bärs ut. Nu är det nämligen dags att kolla undergolvet så att det ligger plant och stadigt.

En halv vägg reses

Vi har knapp hunnit mer än fått bort den gamla väggen förrän vi sätter igång att bygga upp en ny på samma ställe. Men nu ska väggen bara vara cirka hälften så hög och stå bakom de nya köksskåpen.

Den nya väggen ska faktiskt ha två olika höjder. Där vi bevarade en del av väggen ställer vi kyl och frys, och därefter kommer två skåp på var sin höjd och med var sin bänkskiva. Väggen byggs upp av multiplattor i samma tjocklek som de gamla lecablocken.

Multiplattorna är måttfasta och limmas ihop. Vi reser först en regelstomme som plattorna skruvas fast på medan limmet härdar. Sedan tas stommen ner.

Reglar och golvbrädor sågas av så att det blir fritt ner till betonggolvet.

1 Den nya väggen börjar på golvet och därför sågar vi av brädor och reglar så att det blir öppet ner till betonggolvet. Därefter skruvar vi fast en regel på golvet mot den återstående väggstumpen.

2 Resten av regelstommen reses mellan den regel som fästes på golvet och en regel rakt ovanför den, som vi har fäst i taket. På var 60:e cm sätts ett märke och där skruvar vi fast reglar.

Lättbetongblocken fästs på regelstommen med 5 x 100 mm skruvar.

3 Väggen byggs upp av lättbetongblock (multiplattor) som fästs på regelstommen. Den nedersta raden sätts fast på betonggolvet med bruk så att den kan justeras tills ovankanten är vågrät. Därefter limmas blocken fast.

Överflödigt lim tas genast bort så att vi slipper slipa.

4 Lättbetongblocken limmas fast och limmet dras ut med specialsopa. Den andra raden börjar med ett halvt block för att vi ska få förskjutna skarvar. Vi får en del fogar mellan reglarna och dem stöttar vi med lösa brädor som skruvas fast på blocken.

5 De sista multiblocken skruvas och limmas fast när de har sågats till rätt höjd. Om de är mycket tunna skruvas de fast i blocken under dem. Dagen därpå kan regelstommen tas bort och väggen slipas då med slippapper korn 60.

Hörnskenor ger starka kanter

Om du nöjer dig med att spackla kanterna på den nya lättbetongväggen blir de mycket ömtåliga och svåra att få snygga. Lös problemet genom att limma fast en hörnskena som ger en stark och snygg kant.

Du kan välja flera olika ytbehandlingar på väggen. Vi spacklade igen de spår som elektrikern hade gjort för kablar och fullspacklade sedan väggen. Till sist slipades den och målades.

Skåpen sätts upp

Nu hoppar vi åtskilliga dagar framåt i bygget. Sedan väggen gjordes klar har vi satt upp gipsskivor i taket, spacklat och målat. Väggarna har också försetts med gipsskivor och ytterväggarna har isolerats på insidan och kläts med gipsskivor. Undergolvet har lagts tillrätta och består nu av en sammanhängande yta av plywood.

Det är dags att sätta köksskåpen på plats. De levereras med justerbara ben som man sedan kan klicka fast socklar på. Vi underlättar arbetet genom att montera en vågrät list på väggen som skåpen kan vila på. Då räcker det att vi justerar de två främre benen.

1 På väggen skruvas en regel fast och på den ska skåpens bakre kant vila. Placeringen anpassas så att vi får bänkskivan på önskad höjd. Regeln slutar 40 cm från den fria skåpgaveln, där vi ska använda sockelbenen under skåpen.

2 Sockelbenen är för korta, så vi skruvar fast en regel på golvet som frambenen kan vila på. Den får inte vara i vägen för sockelfronterna så den dras in så långt som möjligt och slutar 40 cm från gaveln (precis som regeln på väggen).

3 Vi börjar med skåpet i mitten eftersom det ska passa till urtaget i väggen. Först knackar vi fast sockelbenen i framkant så att tappnen sticker ut och kan bära sidoskåpet. Skåpet ställs på benen och släpps ner tills det vilar på regeln på väggen.

4 Skåpet justeras in på plats och fästs. Frambenen justeras i höjd tills skåpet står lodrätt. Benen fixeras sedan med en skruv för att inte vrida sig. Skåpet skruvas härfter fast i väggen.

5 Nu sätter vi ben under högskåpet och ställer det på plats. Det justeras i höjdlöd och framkanterna på de två skåpen fixeras med tvingar. Först när skåpen har skruvats ihop fäster vi högskåpet med skruvar i väggen.

6 De två låga underskåpen sätts också på plats, men först har de försetts med ben. De spänns fast på de två andra skåpen med tvingar innan de skruvas ihop med varandra. Här kan man också använda kopplingskruvar.

7 Under den fria synliga gaveln på det yttre skåpet fäster vi två ben så att sockelfronten kan tryckas fast med clips. Det är viktigt att alla ben fixeras på reglarna så att de inte vrider sig.

8 Uptill förankras alla skåp i väggen. Eftersom väggen är av lättbetong borras 8 mm hål genom skåpet och in i väggen. Därefter sticker vi in en 5 x 60 mm skruv i en 8 mm plugg och knackar in i väggen där skruven dras in.

Bänkskivor läggs på

Basen i de nya väggen, som har tre olika höjder, är nu nästan klar. Ett högt skåp vid den del av väggen som fick stå kvar, ett mellanhøgt skåp och slutligen två underskåp med normal höjd. Vi lägger bänkskivor på de lägre skåpen.

Bänkskivorna sågas till så att de sticker ut 30 mm från framkanten och därmed kan täcka kanten på skåpdörarna. På sidorna sticker skivan ut 5 mm från skåpet.

Övergången mellan bänkskivan och väggen kan täckas med en list, men det går också utmärkt att lägga en fogmassa som t.ex. Sikaflex 11 FC där.

1 Nära den bakre kanten skruvar vi fast små vinklar på sidorna så att bänkskivan kan fästas nerifrån med skruvar. Längs framkanten fästs skåpen med skruvar genom kantlisten.

2 Bänkskivorna skruvas fast nerifrån. Vi börjar med att lägga skivorna löst för att justera placeringen. Därefter fästs de med skruvar underifrån. Det är viktigt att skruvarna inte är så långa att de går igenom bänkskivorna.

3 Fogen tätas med en elastisk fogmassa av god kvalitet. Det lönar sig att maskera noga 6 mm in på bänkskivan och 8 mm upp på väggarna. Fyll fogmassa i fogen och dra ut den med brickor tills den blir slät och fin.

Lister avslutar

1 Nu ska vi avsluta mot väggen och det gör vi med en passbit som har samma utseende som ytan på skåpen. Har man ingen sådan list tar man en vanlig list och målar efteråt. Listen fästs med skruvar genom gaveln.

2 Passbiten kan limmas fast på den stöddlist som vi satte upp eller fästas med skruvar genom sidan på skåpet. Även om limmet hugger bra bör listen stötts tills limmet har härdat för annars sjunker den.

Underlaget viks lätt ut

Under laminatgolvet lägger vi olika stegljudsdämpande underlag av en typ som är lättare att styra än en bred rulle. I köket är det Smart Underlay och i matavdelningen är det Whisperwalk-Comfort.

Vi lägger plattorna på köksgolvet i förband eftersom skarvarna är mycket tydliga.

Golv och sockel

Det är dags att lägga golvet i det stora och nya allrummet. Eftersom det flytande laminatgolvet ska kunna röra sig i takt med ändrad luftfuktighet ska det inte läggas under de fasta skåpen.

Familjen önskar behålla en viss gräns mellan köket och matplatsen och det åstadkommer vi med den halva väggen och med två olika slags golv. Men det är mycket lätt när man väljer laminatgolv. I köket liknar laminatgolvet skiffer och i matrummet liknar det vitoljad ask.

Övergången mellan de två golven kan markeras eller döljas med en skena.

Skarvskenanans undre del skruvas fast på undergolvet, den övre klickas fast i den undre.

1 Den undre delen av skenan skruvas fast på undergolvet där de två skenorna möts vid den nya låga väggen. För att få skenan plan med golvet bör du förborra och försänka skruvarna.

2 Golvet i köket läggs med plattorna i halvförband på det stegljudsdämpande underlaget. Tack vare det nya klicksystemet med not och spont längs alla sidor kan vi lägga en platta i sänder.

3 Parkettgolvet i matrummet läggs med löpande förband, dvs. överskottet på en rad används som början på nästa rad – eller på andra eller tredje raden om skarvarna förskjuts mindre än 30 cm.

4 När de två golven har lagts trycks den övre delen av skarvskenan på plats. Nu kan vi fortsätta arbetet genom att sätta upp foderlister och sockellister samt fästa socklar under skåpen.

Sockelfronten klickas fast på benen när clipsen har monterats i spårerna på baksidan.

5 Sockelfronterna under skåpen sågas till och klickas fast på sockelbenen. De byggar som ska greppa runt benen fäster vi som clips, som slås ner i ett spår på baksidan av fronten. Vi avslutar med en 5 mm tätningslist under fronten.

DETTA HAR ANVÄNTS

Till väggen:

- Reglar till stödströme
- Lätbetongblock (Multiplattor)
- Bruk C 190/400 och korn 0–2 mm
- Lätbetonglim
- Skruvar: 5 x 100 mm, 4 x 50 mm
- Hörnskenor
- Spackelmasa och färg

Till golven:

- Stegljudsdämpande underlag
- Laminatklickgolv, skiffer
- Laminatklickgolv, vitoljad ask
- Skarvskena

Till köket:

- Skåp, bänkskivor etc.

Datum: 9/1-2014

Faktura Nr. 01577

PROJEKT: Skapa ny halv vägg

Material:		
Multiplattor etc.	500 kr	
Kökssnickerier etc.	70.000 kr	
Laminatgolv etc.	12.000 kr	
Lön enligt offert:		
150 tim à 475 kr	71.250 kr	
Vi sparade	71.250 kr	
	153.750 kr	

Arbetskostnaden har uppskattats efter offerter från snickare, målare och murare. Moms ingår i alla priser.

De två golven bevarar gränsen mellan köket och matplatsen.